

DECLARACIÓ DEL CNJC DAVANT L'ESPAI EUROPEU DE L'EDUCACIÓ SUPERIOR

La universitat pública catalana ha viscut en la seva darrera etapa un procés complex de pèrdua d'autonomia, el qual a través de lleis orgàniques i iniciatives legislatives europees, l'ha vinculada a uns sectors de la societat per sobre de la resta.

Ja la Llei Orgànica d'Universitats (LOU), en vigor des del 2001, introduïa canvis qualitatius en l'organització interna de la universitat, com la devaluació del poder de decisió del Claustre davant d'altres òrgans menys representatius, com el Consell de Govern o el Consell Social. Des del CNJC en el seu moment vam reaccionar davant els atacs que comportava l'aplicació de la LOU pel bon funcionament de la Universitat, presentant un document amb el mateix esperit que l'actual: de denúncia. La LOU continua vigent, i tot i el procés de reforma que s'ha obert al Congrés dels Diputats, els punts que reivindicàvem continuen mantenint-se.

La transformació estructural de la universitat d'aquests darrers anys ha permès una major ingerència de l'empresa privada en l'espai universitari. No tan sols pel que fa als serveis, sinó que els interessos mercantils s'han vist més d'un cop barrejats amb polítiques acadèmiques. Així, les àrees de coneixement més rentables pel mercat financer solen estar més ben finançades. La transformació i adaptació del sistema d'ensenyament superior en el marc de l'espai europeu implica una entrada del pensament hegemònic en clau de l'economia del coneixement. La reestructuració de les titulacions en termes de grau i postgrau, la introducció del nou model de crèdit computable (crèdit ECTS), la implicació de l'empresa en el desenvolupament dels plans d'estudi o els inputs financers de la Universitat procedents del sector privat són algunes de les mesures que l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES) propicia a partir de la Declaració de Bolonya que van signar 28 països europeus l'any 1999.

Davant les reformes assenyalades pel conegut Procés de Bolonya, el **Consell Nacional de la Joventut de Catalunya** mostra la seva preocupació i **planteja les següents consideracions:**

El nou catàleg de titulacions:

1. El nou catàleg de titulacions ha de mantenir com a títols oficials titulacions com Història de l'Art, Humanitats i Filologia Catalana. Aquestes titulacions han vist perillar el seu futur en declaracions i filtracions a la premsa en les que es posava en dubte la necessitat d'impartir-les, sovint amb arguments del tot inacceptables.
2. Els criteris d'elaboració del nou catàleg de titulacions han de ser estrictament acadèmics, sense caure en l'error d'eliminar titulacions argumentant que tenen una difícil inserció al mercat laboral. La universitat és molt més que una fàbrica de treballadors.

El sistema de crèdits compartits –ECTS-, la reforma pedagògica i la dedicació de temps:

3. El nou model docent ha de garantir uns horaris que permetin compaginar els estudis amb una feina o amb la participació al teixit associatiu. Aquest model no es pot basar, com s'està dient avui dia, en un estudiant dedicat a temps complet als estudis a causa de la precària situació econòmica de molts joves.
4. La nova reforma pedagògica centrada en l'alumne/a ha de venir acompanyada dels recursos (humans i materials) necessaris per tal de tirar-la endavant, així com d'una política de beques suficient tant en les titulacions de grau com en les de postgrau.

Els estudis universitaris de grau i de postgrau:

5. Cal garantir l'accés als estudis de grau a través de preus i condicions públiques. Actualment no és aquesta la tendència, ja que en els últims anys les taxes universitàries han augmentat per sobre de l'IPC anual.
6. Cal fer un estudi específic per a cada disciplina sobre la viabilitat de la divisió en grau i postgrau, atenent a criteris que no desnaturalitzin certs àmbits del coneixement i buscant solucions concretes per titulacions com Medicina, Veterinària, Arquitectura, etc. El procés ha de comptar amb un assessorament de qualitat i amb una participació i seguiment de la comunitat universitària, especialment les i els estudiants.
7. S'ha d'evitar que els títols de grau quedin devaluats en relació als de postgrau, tant pel que fa a la seva qualitat acadèmica com en la capacitat laboral, i evitar que siguin només aquests els que habilitin per als llocs de treball qualificats.

8. El nou catàleg de titulacions no ha de deixar que cap àmbit de coneixement quedi relegat als postgraus.
9. Els nous plans d'estudi han de potenciar una formació integral dels i les alumnes incloent crèdits en els quals s'analitzin els conflictes socials relacionats amb les temàtiques tractades.
10. Cal garantir l'accés als postgraus a través de preus realment públics (equiparables als dels títol de grau) i amb un sistema de beques que eviti una més que probable elitització d'aquests estudis.
11. És inconcebible que certs estudis de postgrau s'imparteixin de manera exclusiva en universitats privades, ja que això significaria tancar àmbits de coneixement a certs estudiants per motius econòmics.

La mobilitat, la llengua i l' uniformisme cultural:

12. Per a fer possible la tan mencionada mobilitat europea serà del tot necessari un increment molt important de beques de mobilitat tant en nombre com, sobretot, en quantitat (les beques Erasmus són de poc més de 100 euros mensuals)
13. És necessari incorporar l'ensenyament de llengües estrangeres com a ensenyaments oficials de les universitats públiques, per tal de garantir-ne l'accés a tots els estudiants.
14. Davant l'augment d'estudiants de fora dels països de parla catalana, serà imprescindible una política ferma de defensa de l'ús de la llengua catalana a les universitats. Especialment, cal evitar que els estudis de postgrau s'imparteixin en castellà o anglès per l'afany de captar estudiants estrangers.
15. S'ha de garantir que els nous plans d'estudi estiguin integrats a la realitat i peculiaritat del seu entorn sociocultural.

Els continguts de les titulacions:

16. S'ha d'evitar que els currículums dels títols de grau es facin en clau de formació laboral a costa de perdre continguts bàsics o possibilitats d' optativitat. Això ha passat en titulacions d'altres països on s'han inclòs crèdits d'ofimàtica, llengües estrangeres, tècniques de comunicació, etc.

El finançament:

17. Aquesta reforma suposarà un augment de les necessitats de finançament de les universitats, no només per les novetats que comporta (reducció d'alumnes per classe, major importància de pràctiques i laboratoris...) sinó pel sol fet d'adaptar-s'hi (reforma pedagògica, reciclatge del professorat...). Aquesta nova necessitat de finançament ha de ser coberta per un increment del pressupost públic destinat a universitats i no ha de recaure ni en el finançament privat ni en les taxes i despeses externes dels i les estudiants.
18. Per tal de resoldre les actuals deficiències de les universitats i fer front a les necessitats econòmiques d'aquest procés creiem necessari un augment immediat i substancial del PIB destinat a les universitats i a les beques per a estudiants, tendint al nivell dels països escandinaus.

En el cas de l'ensenyament, considerem que la igualtat d'oportunitats només pot assolir-se amb un sistema educatiu públic, universal i de qualitat, el qual no pot fixar filtres com ara el nivell de renda o el temps de dedicació a l'estudi. Paral·lelament, certs sectors de la societat estan interessats en concebre l'ensenyament universitari com l'aprenentatge d'eines per al mercat laboral, deixant de banda la formació de l'individu i la configuració d'un pensament crític i propi.

Així doncs, creiem que Catalunya i Europa necessiten ara més que mai un món universitari que no depengui del món empresarial i que no tingui en l'educació superior dels Estats Units un referent a seguir. No volem un espai per competir i per exportar ensenyament superior a la resta del món mitjançant fórmules de comercialització de serveis.

Considerem que transformacions com les que es plantegen amb l'EEES, o l'abans esmentada reforma de la LOU, són inacceptables sense la implicació de la comunitat universitària, i en particular del col·lectiu estudiantil. La falta de transparència política en aquestes reformes i la manca o tergiversació de la informació que actualment posseeixen els estudiants són motius suficients per demandar una obertura real del debat sobre el model d'universitat i la relació que ha de mantenir aquesta amb la societat.

Novembre de 2005
Grup de Treball d'Universitats
Consell Nacional de la Joventut de Catalunya